Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

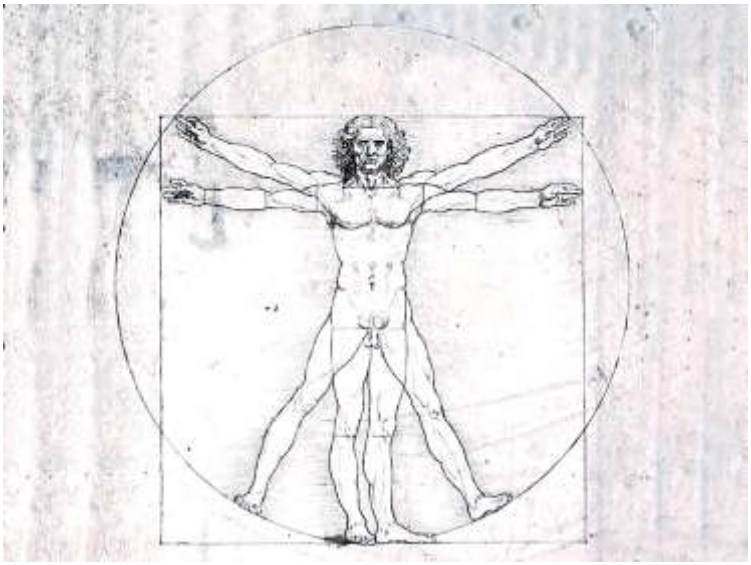

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;

Лико Д.В. - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Романюк В.Л. – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ

Артемова О.І. – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Безлюдна В.І. - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Грюк І.Б. – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;

Марциновський В.П. – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;

Мельник В.Й. - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ 3
Павлов І.П. Лист до молоді 4
Секція І. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки 5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров`я людей 5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини 8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом 11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології 14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф .. 15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини 18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я 19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю 22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області 25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика 27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості 29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві 34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини 36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста 40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф 44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи 46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області 48

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря 51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки 53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС..... 56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини..... 58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»..... 63
Секція ІІ. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості 66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків 66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ... 68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості 70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків..... 72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд 80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації 82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку 85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень 87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці 90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності 93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів 95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації 98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи..... 100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини 103

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....106
Почаєвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді 108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті 115
Секція ІІІ. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки 117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників 117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики 126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки.....129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя.....133
Юрченко В.М., Князєва Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків.....138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці 139
Козішкурт Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?.....142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти 147

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків 151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности 153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії 155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки 158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів 160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами 164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків 167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів 169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості 172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини 175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС 179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів 181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити 183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць 186
Відомості про авторів 190

2. Бауер М.Й. Екологічні знання у контексті формування світоглядних цінностей суспільства: Автореф. дис. канд. філос. наук. – К., 1998. – 21 с.
3. Липин С.А. Человек глазами природы. – М.: Сов. писатель, 1985.
4. Моисеев Н.Н. Современный антропогенез и цивилизованные разломы. Эколого-политический анализ. – М.: МНЭПУ, 1994.

УДК 631.4:581.13

ЗЕРНИСТІ ФОСФОРИТИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Лико Сергій, викладач РДГУ

Фосфор – найважливіший біогенний елемент. Він є необхідною складовою частиною тваринних і рослинних організмів. Рослини отримують для своїх потреб фосфор з ґрунту, людина і тварини з рослинної продукції [1]. Фосфор, на відміну від інших макроелементів є не лише елементом живлення, але і носієм енергії та входить до складу різних нуклеїнових кислот.

Загальні запаси фосфору у 2,5 км товщі земної кори суші складають $24{,}8*10^9$ млн.т, в грунтах планети міститься біля $0{,}16*10^9$ млн.т фосфору. Морські поклади вміщують біля $0{,}84*10^9$ млн. т фосфору, а води океанів і морів 84 – $128*10^9$ млн.т фосфору.

Метою нашої роботи є розробка технологічного процесу використання місцевої фосфоритоносної руди в сільськогосподарському виробництві. Передбачається вивчати ефективність дії природної агроруди, найбагатших на вміст P_2O_5 фракцій природної агроруди, а також виготовлених на основі цих фракцій комплексних мінеральних добрив.

Основні завдання передбачають вивчення процесів підготовки агроруди до внесення в грунт; технології внесення під різні сільськогосподарські культури; ефективність використання зернистих фосфоритів як комплексних мінеральних добрив.

Вивчення агрономічної ефективності різних типів фосфоритів, засвідчило, що фосфорити місцевих родовищ позитивно впливають на врожайність сільськогосподарських культур і заслуговують на широке використання у сільськогосподарському виробництві.

Аналогічні результати з використання фосфоритної сировини для підвищення врожайності сільськогосподарських культур і

родючості ґрунтів були отримані й в дослідженнях зарубіжних вчених [1, 2, 3, 4, 5].

Оптимальна забезпеченість фосфором сільськогосподарських культур залежить від валових запасів його у ґрунті, ступеню рухомості, співвідношення між макроелементами живлення, реакції ґрунтового розчину та інших умов [3]. В орному шарі основних типів ґрунтів України міститься від 1,2 – 6,6 т/га P_2O_5, але лише незначна їх частина переходить у доступні рослинам форми. Наявність рухомих або доступних рослинам форм фосфору в ґрунті є одним з показників його родючості, який не лише визначає врожай сільськогосподарських культур, але і його якість. Чисельними дослідженнями встановлено, що внесення фосфорних добрив забезпечує отримання прибавки 5,0 – 8 ц/га зерна, 8 – 14 ц/га сіна.

Встановлено, що для більшості сільськогосподарських угідь фосфор є головним фактором лімітуючим їх ефективну родючість у зв'язку з низьким ступенем забезпеченості ґрунтів рухомими сполуками фосфору. В Україні ґрунти з низьким і середнім вмістом фосфору складають 53 % , в Рівненській області – 48 %.

Для збільшення вмісту рухомих фосфатів на 1 мг на 100 г ґрунту, з урахуванням виносу їх врожаєм на супіщаних і піщаних грунтах, необхідно щорічно вносити 40 – 60 кг/га P_2O_5, на легко- і середньосуглинкових – 60 – 90 кг і важкосуглинкових – 90 -120 кг/га.

Внесення в ґрунти Полісся зернистих фосфоритів, як фосфорних добрив в нормі 90 кг/га P_2O_5 зменшує вміст радіоцезію на дерново-підзолистих грунтах у зерні вівса в 1,2 рази, в зерні люпину – в 1,43, в зеленій масі люпину – в 1,63 рази. Максимальна кратність зниження вмісту радіоцезію в рослинницькій продукції мала місце при внесенні зернистих фосфоритів та глауконітових пісків.

На торфових грунтах найефективнішою виявилася дія зернистих фосфоритів, глауконітових пісків і глауконіту на фоні N, P, K. Використання цих меліорантів та добрив забезпечувало одержання зеленої маси редьки олійної з вмістом радіоцезію в межах 96-154 Бк/кг, тоді як на контролі рівень забруднення складав 426 Бк/кг.

За даними Інституту цукрових буряків УААН внесення зернистих фосфоритів в сірий лісовий ґрунт в кількості 120 кг/га P_2O_5 обумовлювало підвищення врожаю цукрових буряків на 3,1 т/га, а збору цукру - на 0,65 т/га; при внесенні цієї ж кількості в опідзолений чорнозем врожай підвищився на 3,2 т/га, а збір цукру зріс на 0,52 т/га, в порівнянні з фоном, де під буряки вносилась норма добрив N_{120} і

K_{120}; на вилугованому чорноземі приріст врожаю цукрових буряків при внесенні зернистих фосфоритів в кількості 160 кг/га, у порівнянні з фоном N_{120} і K_{120} становив 4,0 т/га, а цукру - 1,06 т/га.

Отже, застосування на кислих та слабокислих грунтах зернистих фосфоритів забезпечує рослини доступним фосфором, сприяє зниженню кислотності та росту врожаїв.

Список використаних джерел

1. Довідник агрохімічного та агроекологічного стану ґрунтів України /За ред. Б.С. Носка, Б.С. Прістера, М.В. Лободи. – К.: 1994, - 336 с.
2. Кавецький В.М., Макаренко М.А., Буожис Г.О. Екотоксикологічна оцінка українських фосфоритів по вмісту важких металів. // Натураліс. – 1998. - № 3-4. – С.5-7.
3. Лапа М.А., Швей Я.П., Ласненко А.М. Ріст і продуктивність цукрових буряків при застосуванні Волинських фосфоритів на чорноземах типових глибоких // Зб. наук. праць: Агроекологія і біотехнологія . – К.: Аграрна наука, 1996. – С. 102-109.
4. Носко Б.С., Христенко А.О., Бабулін В.І. Фосфорити, як джерело фосфорного живлення рослин // Зб. наук. статей і доповідей. – Луцьк: Надстир'я, 1997. – 192 с.
5. Шевчук М.Е., Гаврилюк В.А. Ефективність використання місцевих фосфоритів на основних типах ґрунтів Західного регіону України // Зб. наук. стат. і допов. – Луцьк: Надстир'я, 1997. – 192 с.

УДК 632.118.3:635.054/.55

НАСЛІДКИ АКУМУЛЯЦІЇ РАДІОНУКЛІДІВ У ДЕРЕВИНІ ТА ПРОДУКЦІЇ ІЗ ДЕРЕВИНИ

Максимець Оксана, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Грюк І.Б., к. хім. н., доц.**

Особливості розподілу радіонуклідів у компонентах лісових біогеоценозів залежать від співвідношення швидкості двох протилежних процесів: швидкості надходження радіонуклідів у рослинність ($v_н$) та швидкості їх виведення із неї ($v_в$). Акумуляція радіонуклідів у фітомасі рослин відбувається через їх залучення в біологічний кругообіг й акумуляцію в різних органах рослин. Розрізняють кілька варіантів такого розподілу:

- надходження радіонуклідів перевищує їх виведення – запас радіонуклідів у компонентах біогеоценозів зростає ($v_н > v_в$);

- надходження радіонуклідів рівнозначне їх виведенню – концентрація радіонуклідів не змінюється ($v_н = v_в$);